

372.

**Rozporządzenie Ministrów Skarbu
oraz Przemysłu i Handlu**

z dnia 20 kwietnia 1923 r.

**w przedmiocie powoływania i zwalniania oraz
praw i obowiązków maklerów na giełdach
pieniężnych w Polsce.**

Na podstawie art. 20 i 26 ustawy z dnia 20 stycznia 1921 r. o organizacji giełd w Polsce (Dz. U. R. P. № 13 poz. 71) oraz § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 lipca 1922 w przedmiocie rozciągnięcia na Ziemię Wileńską mocy obowiązującej powyższej ustawy (Dz. U. R. P. № 65 poz. 585) zarządza się co następuje:

§ 1. Pośrednictwem przy transakcjach na giełdzie pieniężnej mogą zajmować się tylko maklerzy w liczbie określonej przez radę giełdową.

§ 2. Maklerem na giełdzie pieniężnej może zostać tylko obywatel Rzeczypospolitej Polskiej w granicach wieku od lat 30 do lat 70, który był samodzielny kupcem lub też przez czas dłuższy zajmował kierownicze i odpowiedzialne stanowisko w bankowości, handlu lub przemyśle, względnie posiada odpowiednie do zajmowania tego stanowiska kwalifikacje, a w szczególności:

- 1) zasadnicze wiadomości z dziedziny prawa handlowego oraz wszystkich przepisów prawnych, odnoszących się do obrotu pieniężnego w Polsce;
- 2) znajomość miejscowych zwyczajów rynku oraz przebiegu operacji pieniężnych;
- 3) znajomość języka polskiego w słowie i piśmie.

§ 3. Nie mogą zostać maklerami na giełdzie pieniężnej osoby, które w myśl art. 6 ustawy z dnia 20 stycznia 1921 r. o organizacji giełd w Polsce nie mogą być członkami giełdy.

§ 4. O zamiarze ustanowienia nowego maklera rada giełdowa zawiadamia drogą ogłoszeń, wywieszonych w sali zebrań giełdowych i obwieszczeń, umieszczonych w „Monitorze Polskim” oraz przynajmniej w jednym z miejscowych dzienników, wychodzących w języku polskim.

§ 5. W terminie określonym w ogłoszeniu, osoby ubiegające się o stanowiska maklerów giełdowych winny złożyć do rady giełdowej podania udawadniające ich kwalifikacje.

Po rozpatrzeniu podań prezes rady giełdowej wyznacza termin egzaminów.

§ 6. Komisja egzaminacyjna składa się z 5 osób, a mianowicie: prezesa rady giełdowej, jako przewodniczącego, jednego członka rady giełdowej, sekretarza giełdy, starszego maklera i komisarza giełdowego.

Wszyscy członkowie komisji są uprawnieni do stawiania egzaminowanemu pytań z dziedziny wymaganych od niego wiadomości.

§ 7. O uzdolnieniu egzaminowanego rozstrzyga komisja większością głosów.

Na żądanie komisarza giełdowego przewodniczący zarządza głosowanie tajne.

§ 8. Komisja egzaminacyjna układa listę osób, które zdały egzamin i przedstawia ją radzie giełdowej dla dokonania wyboru.

§ 9. Za pośrednictwem komisarza giełdowego rada giełdowa przedkłada Ministrowi Skarbu do zatwierdzenia listę wybranych kandydatów, załączając równocześnie wykaz osób, które zdały egzamin.

Gdyby nie wszyscy wybrani kandydaci zostali zatwierdzeni, rada giełdowa w 28 dniowym terminie przedkłada Ministrowi Skarbu nowe wnioski.

Na wypadek trzykrotnego niezatwierdzenia, Minister Skarbu mianuje maklerów z pośród osób, które zdały egzamin.

§ 10. Rada giełdowa wzywa zatwierdzonych maklerów do złożenia przysięgi (uroczystego przyrzeczenia) na ręce komisarza giełdowego, w obecności prezesa rady giełdowej, wydelegowanych 2 członków rady giełdowej, sekretarza giełdy i starszego maklera.

Maklerom nie wolno prowadzić przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych na własne lub obce nazwisko ani też zajmować żadnych stanowisk w zarządach wszelkich tego rodzaju przedsiębiorstw; składają oni w tym względzie pisemne zobowiązanie przy złożeniu przysięgi (uroczystego przyrzeczenia).

§ 11. Za zgodą komisarza giełdowego rada giełdowa może tytułem wyjątku zezwolić na prowadzenie przez maklera na własny rachunek przedsiębiorstwa handlowego lub przemysłowego, o ile rzezione przedsiębiorstwo z natury swej nie może ujemnie wpływać na bezstronność maklera przy spełnianiu jego czynności maklerskich.

Pozwolenie to może być wydane warunkowo i również za zgodą komisarza giełdowego może być w każdym czasie odwołane z powodu niedopełnienia warunków lub zmiany prawnej organizacji prowadzonego przez maklera przedsiębiorstwa.

§ 12. Rada giełdowa wydaje maklerom listy nominacyjne, podpisane przez prezesa rady giełdowej, komisarza giełdowego i sekretarza giełdy.

Po otrzymaniu nominacji makler obowiązany jest wykupić ustanowione dla maklerów świadectwo przemysłowe oraz podać do wiadomości władzy skarbowej I instancji dzień rozpoczęcia czynności maklerskich; poźatem makler otrzymuje ponumerowaną i oparafowaną księgę maklerską, poświadczoną przez komisarza giełdowego, względnie przez władze, które według dzielnicowych ustaw powołane są do poświadczenia ksiąg handlowych, poczem może rozpocząć swe czynności na giełdzie.

§ 13. Maklerzy winni być obecni na sali zebrań giełdowych przez cały czas trwania zebrania giełdowego.

Powierzone sobie ustawowo mandaty maklerzy mogą sprawować tylko osobiście, przy ścisłym stosowaniu się do wszystkich obowiązujących przepisów prawnych i regulaminowych.

§ 14. W związku z pośrednictwem przy transakcjach na giełdzie pieniężnej makler obowiązany jest:

- 1) przestrzegać zawierającego transakcję o zamiarze świadomego wprowadzenia w błąd przez stronę przeciwną;
- 2) z chwilą zaakceptowania umowy wręczyć stronom karty umowy;
- 3) dochować w tajemnicy dokonaną transakcję o ile przepisy ustawowe lub rozporządzenie niniejsze nie stanowią inaczej;
- 4) zarejestrować w raporcie składanym przewodniczącemu komisji notowań wszystkie zawarte za jego pośrednictwem na giełdzie transakcje, w celu ustalenia kursów dla cedytury giełdowej;
- 5) zwracać uwagę komisji notowań na transakcje, co do których zachodzi uzasadnione podejrzenie, że zawarte zostały tylko pozornie i na szkodę osób trzecich;
- 6) zapisać tegoż dnia każdą transakcję do księgi maklerskiej bez poprawek, skrobań, wycierań i pozostawiania miejsc pustych;
- 7) zawiadomić komisarza giełdowego i radę giełdową o dostrzeżonych faktach pokątnego pośredniczenia celem usunięcia winnych z zebrań giełdowych;
- 8) wpłacać do właściwej kasy skarbowej wszystkie podatki i opłaty, przewidziane odnośnymi przepisami;

- 9) na żądanie rady giełdowej złożyć raport o transakcjach, zawartych poza giełdą za jego pośrednictwem (niepodpadających pod określenie art. 19 ustawy z dnia 20 stycznia 1921 r. o organizacji giełd w Polsce);
- 10) wykonywać te wszystkie czynności, które wynikają z obowiązku bezstronnego pośredniczenia, a które może dodatkowo uchwalić rada giełdowa.

§ 15. Karty umowy wypisuje się w trzech egzemplarzach na bloku; na czołowej karcie makler wypisuje ołówkiem atramentowym treść, która na dwu następnych egzemplarzach odbija się przez kalkę.

Dwa egzemplarze karty umowy makler doręcza stronom, jeden zaś egzemplarz pozostawia u siebie, jako podstawę do zapisania transakcji w księdze maklerskiej.

Karty mylnie wystawione nie mogą być niszczone, lecz we wszystkich trzech egzemplarzach pozostają w bloku z adnotacją o unieważnieniu.

§ 16. Karty umowy winny zawierać:

- 1) numer porządkowy;
- 2) nazwiska, względnie firmy stron;
- 3) przedmiot transakcji, sumę, kurs, sposób i termin likwidacji oraz inne istotne warunki;
- 4) datę i podpis maklera.

Celem ułatwienia wypisywania kart umowy rada giełdowa może ustanowić w nich pewne skróty, a również może przyjąć jako obowiązujące niektóre zwyczaje (szczególnie co do sposobów i terminów likwidacji), których w takim razie można nie podawać.

§ 17. W księdze maklerskiej wymienić należy:

- 1) liczbę porządkową transakcji w księdze;
- 2) liczbę porządkową karty umowy;
- 3) nazwiska, względnie firmy stron;
- 4) dzień dokonania i warunki transakcji;
- 5) kwotę należnego podatku giełdowego;
- 6) kiedy i komu wydane były wyciągi.

Transakcje zawarte poza giełdą winny być odnotowywane ze specjalną adnotacją.

Na końcu każdej strony księgi maklerskiej winny być podane ogólne sumy kwot, które z tytułu zapisanych na danej stronie transakcji mają być wpłacone na poczet podatku giełdowego; sumy te mają być przenieszone na stronie następne.

Unieważnione kwoty umowy winny być w księdze maklerskiej odnotowane.

§ 18. Właściwe władze skarbowe mogą sprawdzać prawidłowość obliczania i wpłacania podatku giełdowego z prawem kontroli pozostałych w blokach kart umowy oraz z prawem wglądu do ksiąg maklerskich z wyjątkiem zapisów, dotyczących transakcji zawartych w ostatnich dniach trzydziestu przed dokonaniem rewizji, za czas do dnia dokonania rewizji. Sprawdzenie ksiąg maklerskich i bloków może być przeprowadzone tylko przy współudziale komisarza giełdowego, względnie za udzieloną na piśmie zgodą z jego strony.

Pozatem rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 11 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. № 73-poz. 501) o wykonaniu ustawy z dnia 2 lipca 1921 r. o podatku

giełdowym na obszarze b. dzielnic: rosyjskiej i austriackiej, względnie rozporządzenie Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 20 września 1921 r. (Dz. U. R. P. № 80 poz. 551) o wykonaniu tejże ustawy na obszarze b. dzielnicy pruskiej, o ile dotyczą pośredników, mają zastosowanie do maklerów giełdowych z tą zmianą, że za rejestr podatkowy uważaną będzie księga maklerska.

§ 19. Poza wypadkami przewidzianymi ustawowo lub w niniejszym rozporządzeniu makler obowiązany jest do okazywania księgi maklerskiej oraz pozostałych kart bloku tylko komisarzowi giełdowemu.

Jeśli jednak przy ustalaniu kursów dla ceduły giełdowej zachodzi podejrzenie, że transakcja zawarta została pozornie i na szkodę osób trzecich, to za zgodą komisarza giełdowego przewodniczącemu komisji notowań (członkowi rady giełdowej lub sekretarzowi giełdy) mogą być ujawnione osoby, które zawarły transakcję.

§ 20. Na żądanie stron maklerzy wydają wyciągi z księgi maklerskiej, zaopatrzone podpisem i pieczęcią starszego maklera.

§ 21. Po upływie roku kalendarzowego, najpóźniej 31 marca roku następnego, maklerzy składają do archiwum giełdowego swe księgi, które w ich obecności zostają opieczętowane pieczęciami komisarza giełdowego oraz starszego maklera.

W razie potrzeby wolno jest maklerowi wyciągnąć swą księgę z archiwum dla zrobienia wyciągu w obecności komisarza giełdowego i starszego maklera, poczem księga musi być jak poprzednio opieczętowana i złożona do archiwum.

§ 22. Wysokość kurtażów maklerskich określa rada giełdowa.

Komisarz giełdowy jest uprawniony do zawieszenia takiej uchwały i przedłożenia jej Ministrowi Skarbu, którego decyzja winna być do ośmiu dni doręczona radzie giełdowej; w przeciwnym razie uchwała staje się prawomocną.

§ 23. Maklerzy giełdowi wybierają z pośród swego grona na okres trzyletni starszego maklera oraz jego zastępcę, którzy wszakże nie tracą przez wybór ten prawa zajmowania się pośredniczeniem.

O ile liczba maklerów nie przekracza 2, to starszego maklera wyznacza rada giełdowa.

Wybór lub wyznaczenie podlega zatwierdzeniu przez Ministra Skarbu.

§ 24. Do obowiązków starszego maklera w szczególności należy:

- 1) nadzór nad należytem sporządzaniem raportów o zawartych transakcjach;
- 2) podpisywanie ceduły giełdowej;
- 3) kierowanie działalnością maklerów;
- 4) informowanie komisarza giełdowego i rady giełdowej o niestosowaniu się członków giełdy do obowiązujących przepisów;
- 5) udzielanie wyjaśnień komisarzowi giełdowemu i radzie giełdowej;
- 6) sprawowanie funkcji zleconych mu w drodze uchwał rady giełdowej;

7) branie udziału z głosem doradczym w posiedzeniach rady giełdowej oraz w ogólnych zgromadzeniach członków giełdy

Starszy makler nie może być obecny na posiedzeniu rady giełdowej przy rozpatrywaniu spraw dotyczących materialnych interesów maklerów.

§ 25. Przy liczbie maklerów przekraczającej 10 osób winne być utworzone zrzeszenie maklerskie, którego statut zatwierdza Minister Skarbu.

Przewodniczący zrzeszenia maklerskiego pełni wszelkie funkcje przewidziane dla starszego maklera i zajmuje jego stanowisko.

Jeśli przy giełdzie nie istnieje zrzeszenie maklerskie, to rada giełdowa w porozumieniu z komisarzem giełdowym może w każdym czasie ustanowić dla maklerów kaucje, które mogą być podwyższone lub obniżone stosownie do obrotów. Kaucje te mogą być zużyte przez radę giełdową w porozumieniu z komisarzem giełdowym do analogicznych celów, jak to przewidziano w § 33 niniejszego rozporządzenia.

§ 26. Maklerom przysługuje prawo do korzystania corocznie z urlopu wypoczynkowego, udzielonego przez radę giełdową na wniosek starszego maklera.

W razie nieobecności maklera na giełdzie dłuższej niż przez 3 dni, księga maklerska winna znajdować się u starszego maklera, który zastępczo będzie wydawał stronom wyciągi.

§ 27. Maklerzy pełnią swe obowiązki do wieku określonego w § 2, o ile wcześniej nie zostaną z urzędu zwolnieni (§§ 29 i 30) lub nie ustąpią dobrowolnie.

W wyjątkowych wypadkach granica wieku pozostawiania maklera na urzędzie może być na wniosek rady giełdowej przez Ministra Skarbu przesunięta.

§ 28. O ile makler giełdowy złoży radzie giełdowej podanie o zwolnienie go z urzędu, to uregulowanie wszelkich pretensji, jakie do ustępującego maklera mogą wyniknąć z tytułu jego czynności maklerskich, winno być dopilnowane w drodze publicznego ogłoszenia. Ogłoszenie to winno być wywieszane w sali zebrań giełdowych i ogłoszone w „Monitorze Polskim” oraz przynajmniej w jednym z miejscowych dzienników, wychodzących w języku polskim, przyczem termin zgłaszania do maklera pretensji nie może być krótszy niż sześciotygodniowy. Zgłoszenia winny być składane na ręce rady giełdowej.

Po upływie wyżej określonego terminu rada giełdowa ewentualnie zwraca kaucję (§ 25 ust. 3) i zwalnia maklera.

Księgę maklerską ustępujący makler składa w archiwum giełdowym w trybie określonym w § 21.

§ 29. Za niestosowanie się do obowiązujących przepisów prawnych i regulaminowych oraz za wszelkie wykroczenia, maklerzy giełdowi ulegają następującym karom, wyznaczonym przez komisję dyscyplinarną dla maklerów:

- 1) napomnieniu;
- 2) zawieszeniu w czynnościach do dni 30;

3) zawieszeniu w czynnościach w połączeniu z wnioskiem o odebranie przez Ministra Skarbu praw maklera.

§ 30. Na wypadek wdrożenia karno-sądowego postępowania o przestępstwo z chciwości zysków lub o zbrodnię, komisja dyscyplinarna natychmiast po weźmie decyzję w przedmiocie czasowego zawieszenia maklera w czynnościach.

W razie sądowego prawomocnego zasądzenia maklera za czyn w poprzednim ustępie wymieniony, makler z mocy samego prawa zostaje zwolniony z urzędu.

W razie zasądzenia za inny czyn przestępny sprawa podlega rozpatrzeniu przez komisję dyscyplinarną i zwolnienie może nastąpić tylko w trybie przewidzianym § 29 ust. 3.

§ 31. Komisję dyscyplinarną, której skład jest analogiczny do przewidzianego składu komisji egzaminacyjnej (§ 6), zwołuje prezes rady giełdowej z inicjatywy własnej lub na wniosek komisarza giełdowego.

Orzeczenia komisji dyscyplinarnej wykonuje rada giełdowa.

§ 32. Listy zwalniające maklerów z urzędu mają być podpisywane w taki sam sposób, jak i listy nominacyjne (§ 12).

§ 33. Jeśli przy giełdzie istnieje zrzeszenie maklerskie, to nieuregulowane pretensje (określone w § 28 ust. 1) do maklerów, zwolnionych na podstawie orzeczeń komisji dyscyplinarnej i zmarłych, pokrywa zrzeszenie najpóźniej w ciągu 6 tygodni od daty listu zwalniającego maklera z urzędu lub od dnia śmierci maklera; nieuregulowane zaś pretensje z tytułu czynności maklerskich do maklerów ustępujących dobrowolnie, zrzeszenie pokrywa najpóźniej w ciągu 2 tygodni po terminie określonym w § 28.

Zrzeszenie maklerskie pokrywa koszty ogłoszeń przewidzianych w § 28.

§ 34. W razie śmierci maklera starszy makler powinien wycofać bloki i księgę maklerską zmarłego, które pozostawia u siebie oraz zawiadomić o tem właściwą władzę skarbową I instancji; po upływie 6 tygodni od dnia śmierci maklera, księga winna być złożona przez starszego maklera w archiwum giełdowym.

§ 35. O złożeniu przez maklera podania o zwolnienie, o orzeczeniu komisji dyscyplinarnej w przedmiocie zwolnienia maklera z urzędu i o śmierci maklera rada giełdowa niezwłocznie zawiadamia władzę skarbową pierwszej instancji, w której okręgu ma siedzibę odnośna giełda.

§ 36. W razie zawieszenia rady giełdowej w czynnościach i mianowania w myśl art. 21 ustawy z dnia 20 stycznia 1921 r. o organizacji giełd w Polsce komisarza rządowego, stosunek jego do maklerów określony zostanie w instrukcji specjalnie udzielonej mu przez Ministra Skarbu.

§ 37. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w dni 14 po ogłoszeniu. Równocześnie traci moc

obowiązującą rozporządzenie Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 25 sierpnia 1921 r. w przedmiocie powoływania i zwalniania oraz praw i obowiązków maklerów na giełdach pieniężnych w Polsce (Dz. U. R. P. № 83 poz. 586) oraz wszelkie w tym przedmiocie dawniejsze przepisy, niezgodne z niniejszym rozporządzeniem.

Minister Skarbu: *W. Grabski*

Minister Przemysłu i Handlu: *Stefan Ossowski*
